

HRsvijet

Blanka Matković i Stipo Pili : Postojanje poslijeratnog logora Jasenovac objavljeni dokumenti su ve potvrdili

22.04.2016. [HRVATSKA](#)

Povjesničari Blanka Matković i Stipo Pili, u razgovoru za HRsvijet, otkrivaju što ih je ponukalo da se bave ovom izuzetno kompleksnom temom, do kakvih su saznanja tijekom svojih istraživanja došli, kakav je utjecaj politike na povijesnu znanost i zašto je važno sustavno znanstveno obrađivanje povijesnih tema koje po često odudaraju od nametnutog "politički korektnog" mišljenja.

Pitanje Jasenovca, odnosno velikosrpski mit o Jasenovcu, sedam se desetljeća koristi za sotoniziranje hrvatskog naroda i države. Povod najnovijeg "izvlačenja" ove teme u medije je nedavna premijera dokumentarnog filma Jakova Sedlara 'Jasenovac – istina'.

Analitičari, međutim, upozoravaju kako uzrok najnovijeg medijskog interesa na ovu temu treba tražiti u izravnim i neizravnim pritiscima iz Srbije koji su u biti odgovor na promjene vanjskopolitičkog kursa koji su ranije zacrtali Ivo Josipović i Vesna Pusić.

Napose je zanimljiva činjenica da dio političkih elita i povjesničara u Republici Hrvatskoj prema Jasenovcu komunistički mitu ima ista ili slična gledišta kao i politički vrh Srbije i tamošnji povjesničari bliski SANU.

Povjesničari Blanka Matković i Stipe Pili, pak, u svojem znanstvenom radu 'Poslijeratni zarobljenički logor Jasenovac prema svjedočanstvima i novim arhivskim izvorima' iskazuju sasvim suprotno mišljenje i iznose dokaze koji upućuju na postojanje logora u Jasenovcu i nakon 1945. godine.

Blanka Matković, doktorantica s Odsjeka za političke znanosti i međunarodne studije na uglednom britanskom Sveučilištu Warwick, rođena je 1976. u Splitu. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala je povijest 2001., a na Fakultetu političkih znanosti i novinarstvo 2001. Završila je i poslijediplomski studij iz Međunarodnih odnosa i nacionalne sigurnosti na FPZ čime je stekla titulu magistra znanosti. Od listopada 2012. do listopada 2015. studirala je na Odsjeku za povijest na Sveučilištu Warwicku u Velikoj Britaniji i nakon obrane dizertacije stekla titulu MPhil.

Nakon toga nastavila je s doktoratom na Odsjeku za političke znanosti i međunarodne studije na Warwicku s temom "Socio-psychological Perspectives on Grassroots Peacebuilding in Northern Ireland (from 1998) and Croatia (from 1995)". Objavila je 17 znanstvenih radova, koautor je 5 knjiga, od kojih je jedna biti objavljena ove godine, te autor jedne knjige koja je trenutno u pripremi.

Stipo Pili rođen je 1960. u Gornjem Orašcu u BiH a odrastao u Vukovaru. Povijest i geografiju diplomirao je 1984. u Zagrebu. Kraće vrijeme predavao je povijest na Rabu, a od 1986. predaje u

osnovnoj školi Kralja Tomislava u Zagrebu. Istraživanjima se bavi od 2007. i dosad je objavio nekoliko znanstvenih radova te je koautor tri knjige.

Matković i Pilić, u razgovoru za HRsvijet, otkrivaju što ih je ponukalo da se bave ovom izuzetno kompleksnom temom, do kakvih su saznanja tijekom svojih istraživanja došli, kakav je utjecaj politike na povijesnu znanost i zašto je važno sustavno znanstveno obrađivanje te povijesne teme koje po sebi ostodudaraju od zadanog i "politički korektnog" mišljenja.

-Kako ste započeli vaše istraživanje i zašto? Jeste li bili motivirani isključivo istraživanjem Jasenovca?

Matković : Istraživanje sam započela potpuno samostalno u proljeće 2006. U jesen 2007. pridružio mi se kolega Pilić i od tada samo zajednički istraživali u svim arhivima u Hrvatskoj i Sloveniji. Kolega Pilić je također istraživao u Arhivu Republike Srpske u Banja Luci, a ja u National Archives u Londonu. Motivirani nismo bili isključivo Jasenovcem, već općenito dosadašnjim pristupom kontroverznim temama u hrvatskoj povijesti koji se redovito nalaze na dnevnom meniju političara te samoproglašanih povijesničara i intelektualaca od kojih mnogi nisu nikada posjetili niti jedan hrvatski arhiv ili su svoje posjete ograničili vremenski i prostorno.

No, u okolnostima u kojima se već desetljećima hrvatska povijest sakatila i prekrajala, Jasenovac je neminovno morao biti dijelom našeg istraživanja. Prije deset godina otkrili smo neke dokumente o ratnom logoru Jasenovac koji još nisu objavljeni. Između 2008. i 2011. bili smo angažirani na projektu Hrvatskog državnog arhiva (HDA) o ratnim zločinima počinjenima nad hrvatskim građanima krajem i neposredno nakon Drugog svjetskog rata (1944.-1946.), a kojeg je HDA proveo na zahtjev Državnog odvjetništva RH. Tada se fokus našeg istraživanja privremeno prebacio na navedene godine i upravo smo tijekom tog razdoblja pronašli i prve dokumente o poratnom logoru u Jasenovcu. Tijekom našeg istraživanja za HDA pripremili smo jedanaest opsežnih elaborata o zločinima na Macelju, Kočevskom rogu, Celju, Ljubljani, kninsko-drniškom području, Lici, Jazovci, Karlovcu, Ogulinu, Samoboru, Širokom Brijegu, Mostaru, Stocu i drugdje. Elaborat o Kočevskom Rogu korišten je i u istrazi protiv Sime Dubajića i u lipnju 2009. o njemu sam dala iskaz pred Županijskim sudom u Zagrebu. U to vrijeme DORH-u, Policijskoj upravi Zagreba koji i Ministarstvu kulture dostavili smo i druga izvješća koja su tražili zajedno sa svim dokumentima koji su podupirali naše tvrdnje. Pojedini elaborati naknadno su nadopunjeni i objavljeni kao izvorni znanstveni radovi. Ostali će biti objavljeni u skorijoj budućnosti.

-Vaše istraživanje izazvalo je određene kontroverze i burne reakcije u javnosti. Na kojim se principima temelji vaš pristup znanstvenom radu?

Matković : Naš rad temelji se na nekoliko jednostavnih načela od kojih nikada i nigdje ne odstupamo. Surađujemo s onim istraživačima koji su u stanju poštovati ova načela iako ovaj pristup garantira dugotrajan i mukotrpan rad koji malo tko prihvaća s entuzijazmom.

Smatramo da je izvorno arhivsko gradivo primarni izvor podataka, uz materijalne dokaze kada je to moguće. Ne zadovoljavamo se samo jednim dokumentom, čak i onda kada taj bez ikakve dvojbe jasno i glasno otkriva novi podatak. Takav dokument smatramo prvim korakom, no posao nije završen dok ne pronađemo još nekoliko dokumenata kojima možemo potvrditi vjerodostojnost onog prvog. Naglasak je na podacima koji se poklapaju i zajednički svjedoče o događaju, a na one podatke u kojima postoji odstupanje kritički se osvrćemo ostavljajući i naravno prostora za daljnja istraživanja.

-Kakav je vaš odnos prema svjedočanstvima i odudaraju li ona od navoda arhivskih dokumenata?

Matković : Svjedočanstvima pristupamo na još stroži način i redovito tražimo način da ih potvrdimo ili demantiramo arhivskim dokumentima. No, činjenica ostaje da se ključni detalji moraju poklapati. Posebna pažnja posvećuje se žrtvama i njihovim osobnim podacima. Licitiranja brojkama ne smije biti. Naš je stav da bilo kakva laž o stradalima jest poniženje za svaku žrtvu i obitelj. Brojati se počinje od nula naviše, a ne od dva milijuna naniže. Sve činjenice o žrtvama moraju biti prezentirane jasno, precizno, dokumentirano, kao i podaci o počiniteljima zločina kada su oni poznati. Ovakav stav temelji se na našem shvaćanju da je navijanje za što većim brojem žrtava u dnevnopolitičke svrhe i za nečije privatne interese jednom riječju degutantno. Zar patnja jedne osobe nije dovoljna i strašna? Treba li jedna osoba radi udovoljavanja statistici biti pretvorena u pet ili deset? Treba li uvijek umrijeti više puta da bi se netko njegovim stradanjem okoristio?

Pretpostavljamo da se nitko nije nadao da ćemo pronaći i dokumente o poslijeratnom logoru Jasenovac, no zato u ovdje nadodati i četvrto načelo na kojemu se temelji naš rad, a to je da riječi i poput 'nema', 'ne može se', 'ne postoji' i slične floskule ne postoje u našem svijetu. Dokle god se ne pregleda cjelokupno arhivsko gradivo, ne smiju se donositi bilo kakvi konačni zaključci. Među milijunima dokumenata često je veoma teško pronaći ono što vam treba, a naročito onda kada tragate za nečim što je toliko dugo bilo skriveno.

-U vašem znanstvenom radu o poslijeratnom logoru Jasenovac istaknuli ste da kroz proteklih sedamdesetak godina nije bilo ozbiljnijeg i temeljitijeg pokušaja istraživanja poratnog logora u Jasenovcu. Zašto?

Matković : Ovo pitanje bi trebalo uputiti svima onima koji su na bilo koji način bili uključeni u istraživanje i promoviranje ove problematike. Kao što smo istaknuli u svom radu, dok je do 1990. za to i bilo opravdanja, poslije te godine u RH su izvori, barem službeno, dostupni povjesničarima i istraživačima bez straha za sigurnost ili život. Spominjanje poslijeratnog logora Jasenovac dosada je bilo sporadično, fragmentarno i nesustavno. Dosadašnji izvori o tome svode se ponajviše na kratka usmena svjedočanstva koja do sada nisu bila potkrijepljena nikakvim izvornim dokumentima. Povremeni pokušaji da se istraži moguće djelovanje poslijeratnog logora Jasenovac bilo je prigodniarsko i uglavnom na amaterskoj razini, a poticaj je najmanje dolazio od samih povjesničara. Razlozi su bili nedostupno izvorno gradivo koje se uglavnom nalazi u Vojnom arhivu u Beogradu, ali i komoditet povjesničara i istraživača. Onom dijelu povjesničara koji nastavljaju 'borbenu tradiciju' jugoslavenske historiografije takvo stanje odgovara jer na taj način suvereno vlada temom, sadržajem, vremenom i prostorom. Ostali možda nisu bili dovoljno spremni na dugogodišnje kopanje po svim hrvatskim arhivima i to da bi se napisao jedan jedini rad, iako doduše jako vrijedan.

Povjesničari Blanka Matković i Stipo Pilić odgovaraju Hrvoju Klasiću i Darinku Kosoru

- Kad je pitanje poslijeratnog logora Jasenovac došlo u fokus vaše pažnje?

Matković : Povodom pete godišnjice smrti povjesničarke Ljubice Štefan, publicist Damir Borovak objavio je u ožujku 2007. u Glasu Koncila tekst u kojemu je naveo da se 'ovih dana povodom posjeta biskupa Škvorčevića Jasenovcu, ponovno javlja glas o potrebi spoznaje pune istine o tom logoru'. Borovak tom prilikom citira Josipa Jurčevića koji je izjavio da je 'jasenovački logor nakon 1945. bio logor za poražene u ratu' te da se 'o tome još uvijek šuti i ne pokreće znanstveno istraživanje stvarnog stanja'. Rekaju li povjesničari da država pokrene to znanstveno istraživanje? Pa tko je zainteresiranim povjesničarima svih ovih godina smetao da ga obave sami, onako kako smo mi to učinili? Uostalom, u prvih pet godina našeg istraživanja obratili smo se brojnim istaknutim povjesničarima i ponudili im suradnju. Među njima je bio i Jurčević. Nitko se nikad nije odazvao i nitko nikada nije izrazio želju da s nama ode u barem jedan arhiv izvan Zagreba, pa čak i obližnji Karlovac. Bilo je i onih koji su nam se

smijali i govorili da radimo uzaludan posao jer 'Partija je sve o istila', no mi smo se držali našeg načela da nema 'ne može' ili 'ne postoji' dok se sve ne pregleda.

Potrebno je istaknuti i to da, unatoč dosada objavljenim radovima o djelovanju poslijeratnog logora Jasenovac, Zastupnički dom Hrvatskog sabora nije izglasao izmjene i dopune Zakona o Spomen području Jasenovac. Ta ustanova još uvijek djeluje u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Spomen području Jasenovac izglasanom 2001. godine u kojemu nema spomena o poslijeratnim žrtvama tog logora, a u Savjet Spomen područja imenuje se između ostalih i predstavnik Saveza antifašističkih boraca Hrvatske, odnosno osoba koja se ovdje nalazi u sukobu interesa.

-Jugoslavenska historiografija je skoro pet desetljeća djelovala u dokazivanju teza koje je zadao CK SKJ i njegove komisije. Dio današnjih političkih struktura i dio javnosti, bez obzira na činjenice, pokušavaju se izboriti da te partijske teze ostanu nedirnutе. Mnogi to ocjenjuju kao pokušaje preživjelih partijskih struktura da jugoslavenski partijski mitovi nadžive SKJ i jugoslavensku državu. Kakav je vaš stav o tome?

Matković : Mi još uvijek imamo situaciju u kojoj političari istupaju sa stavom kojeg je prije koji dan pokazala i predsjednica Kolinda Grabar Kitarović, a koja je izjavila da 'trebamo respektirati i poštivati žrtve, pokloniti im se i jednostavno se osvrnuti na to kao lekciju. Treba prestati politizirati Jasenovac'. Gospođa Kitarović možda je u školi preskočila onu lekciju o povijesti kao u životnici života koja ju je trebala naučiti da se lekcija možda svladati tek onda kada se znanosti pristupa objektivno i profesionalno. Ukoliko toga nema, lekcija nije ništa drugo nego obična propaganda.

-Tko od takvog površnog pristupa ima korist?

Matković : Svi oni koji od Jasenovca, ali i Bleiburga ve desetljeća ima žive i koji su to veoma dobro kapitalizirali. Među njima su naravno i političari koji su ujedno najzaslužniji za konstantno politiziranje ratnog Jasenovca što daje vjetar u leđa onima koji ovih dana istraživanje poslijeratnog Jasenovca uspoređuju sa 'umanjivanjem ustaškog zla'. Kakva je to nakaradna logika kojom se zaključuje da je postojanje logora duže vremensko razdoblje od onog za kojeg smo dosad sa sigurnošću zna i umanjivanje bilo čega? Ne čini li duže postojanje logora tragediju tog mjesta još većom???

-Vaš izvorni znanstveni rad objavljen je u prosincu 2014. u Radovima Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, no naknadno ste ga odlučili ili uvrstiti i u knjigu Jasenovački logori – istraživanja. Zbog čega?

Matković : Radu je prethodilo višegodišnje istraživanje jer nismo htjeli ništa objavljivati dok nismo pronašli dovoljan broj arhivskih dokumenata i time bez sumnje potvrdili postojanje logora i Zavoda za prisilni rad u Jasenovcu. Rad je dovršen u proljeće 2013. i poslali smo ga Arhivskom vjesniku. Odbili su nas s objašnjenjem da su već primili velik broj radova, ali i zbog opsežnosti našeg rada. Također su nam rekli da je rad po tematici od sekundarnog značaja za Arhivski vjesnik i to zbog većeg broja radova koji su konceptijski bili bliži tom časopisu, no glavna urednica Arhivskog vjesnika ponudila je da naš rad proslijedi nekom povijesnom časopisu koji je 'primarno zainteresiran za takve rezultate vrijednih znanstvenih istraživanja kakvo je vaše'. Mi smo na kraju rad odlučili poslati uredništvu Radova Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru s kojima sam već ranije imala pozitivno iskustvo, a nakon poduzetog recenzentskog postupka i dodatnih ispravki rad je konačno objavljen potkraj 2014. U svibnju 2015. dopustili smo objavljivanje tog rada i u knjizi 'Jasenovački logori – istraživanja' ne bi li tako rezultate rada približili široj hrvatskoj publici, ali i zato jer je kolega Piličan član Društva za istraživanje trostrukog logora Jasenovac.

-Gdje ste sve istraživali arhivsko gradivo za ovu temu i zbog čega ste se u svom radu fokusirali na Državni arhiv u Sisku?

Matković : Prema navodima Slavka Goldsteina, Spomen područje Jasenovac je 2002. poslao kustose Maria Kevu i Maricu Karakaš u Hrvatski državni arhiv u Zagrebu da pokušaju naći dokaze o postojanju poslijeratnog logora u Jasenovcu, no oni su se vratili nakon nekoliko tjedana i rekli da nisu pronašli ništa. Zapitali smo se kakvo je to povijesno istraživanje koje traje 'nekoliko tjedana' i koliko se uopće fondova u tom razdoblju može pregledati uzevši u obzir da se dokumenti u pojedinim fondovima uvaju u stotinama ili tisućama kutija. Vjerujemo da su Karakaš i Kevo učinili što su mogli u tako kratkom vremenu, no bilo bi zanimljivo znati koje su fondove oni ustvari pregledali. U svakom slučaju, mi smo se držali svog

na elu da ne postoji 'nema' dok se ne dokaže da nema, a za to je bilo potrebno pregledati daleko ve i broj fondova i to ne samo u Hrvatskom državnom arhivu.

Podru je Jasenovca je u nadležnosti Državnog arhiva u Sisku, gdje su prona eni klju ni dokumenti koje navodimo u našem radu i koji su uostalom dostupni svim graanima.

-Kako gledate kritike Slavka Goldstein na vaš radun?

Matkovi : Goldsteinu smo prije nekoliko dana odgovorili podužim odgovorom na 22 stranice koji je privukao veliku pažnju javnosti i zahvaljuju i kojemu smo dobili velik broj emailova i poruka podrške. U njemu smo se osvrnuli na sve izmišljotine kojima je Goldstein u svojoj posljednjoj knjizi-pamfletu pokušao naš rad i nas kao osobe u potpunosti diskvalificirati, iako je pritom zanemario oko 90 % tog rada na koji o ito nije imao nikakvog odgovora.

Šaljivo je kako Slavko Goldstein u svojoj knjizi-pamfletu navodi da vidi da 'ni Pili u Sisku nije pronašao nikakav relevantni dokument'. Goldstein je polovno u pravu jer prvi relevantni dokument sam pronašla ja u fondu Narodnog odbora Kotara Novska i to u kutiji s dokumentima Kotarskog gra evinskog aktiva negdje u ožujku 2009. Bio je to dokument o raspodjeli cigle iz jasenova kog logora u ljeto 1946., a sastanku je prisustvovao i Anatolij Avramov, 'upravnik zato enika u Jasenovcu'. Dokument sam pro itala desetak puta prije nego sam obavijestila kolegu Pili a jer je nakon toliko duge potrage bilo gotovo nevjerojatno držati taj dokument u rukama. O Avramovu smo našli još jedan dokument, a dokumente o bijegu iz jasenova kog logora 1946. pronašao je kolega Pili u fondu Sudski predmeti politiki h procesa Sisak, Petrinja. Dio dokumenata prona en je u Hrvatskom državnom arhivu i to uglavnom u fondovima iji nazivi nisu dovoljno privla ni istraživa ima Jasenovca.

Povjesni ari Blanka Matkovi i Stipo Pili odgovorili Goldsteinu

-Kada su zapo eta prva sustavna istraživanja poslijeratnog logora Jasenovac?

Pili : Prije nego odgovorim na to pitanje smatram da je važno istaknuti da su temu poslijeratnog Jasenovca otvorili visoko pozicionirani borci Narodnooslobodila kog rata, ina e povjesni ari i to Antun Mileti , Vladimir Dedijer i Franjo Tu man, a da su je na 'žičku' održavali novinari 90-ih godina. Povjesni ari Mario Kevo i Petar Baši objavili su 1997. u Radovima Zavoda za hrvatsku povijest svoj lanak 'O problemu postojanja jasenova kog logora poslije 1945. godine', no taj je rad bio dosta površan jer je korištena literatura bila mala i probrana, a rad nije obuhvatio ni sva do tada objavljena svjedo enja. Prva se Jasenovcem po ela sustavno baviti Ljubica Štefan, prvo u novinskim lancima u Hrvatskom Slovu, a potom je prva i na jednom mjestu objavila sve do tada objavljene iskaze svjedoka o poslijeratnom jasenova kom logoru u knjigama 'Istinom i injenicama za Hrvatsku' i 'Mitovi i zatajena povijest', objavljenim u Zagrebu 1999. Ljubica Štefan bila je iznimna i posebna osoba, te nositeljica povelje Pravednik me u narodima. Po zanimanju je bila književnica, ali je radove pisala dosta to no i precizno, na osnovi injenica koje je istražila u izvorima. Jedini je njezin nedostatak što nije preciznije koristila znanstveni aparat s bilješkama, zbog ega se njezina istraživanja nešto teže provjeriti. Zbog osobito dobrog na ina pripovijedanja u svojoj najnovijoj knjizi Goldstein kako bi je ponizio nazvao ju je 'fabulatorkom'. Poslije nje poslijeratnim se logorom bavio dr. sc. Vladimir Horvat koji je zajedno s profesorom povijesti Vladimirom Mrkocijem objavio knjigu 'Ogoljela laž Jasenovca'. U toj knjizi Mrkoci je obradio ratni logor Jasenovac, a u drugom dijelu knjige Horvat je iznio svoju tezu o trostrukom logoru Jasenovac; ratnom od 1941.-1945., Titovom poslijeratnom od 1945.-1948. i logoru za Informbirovce od 1945.-1948. Tu je još i rad Slavka Goldsteina u knjizi 'Jasenovac 1941.-1945. Logor smrti i radni logor' Nataše Matauši koja je objavljena 2003. Goldsteinova teorija o tzv. radnoj grupi Jasenovac temelji se na svjedo anstvima nekoliko osoba koje smo mi temeljito analizirali u našem radu. To je može se re i sve što se koliko-toliko sustavno radilo o poslijeratnom logoru Jasenovac do objavljivanja našeg rada koji se prvenstveno temelji na 70 dokumenata iz oko 25 arhivskih fondova.

-Kako odgovarate onima koji vaš rad podrugljivo nazivaju revizionizmom ili 'reformiranjem prošlosti' kako je to istaknuo Tvrтко Jakovina u jednoj tiskovini?

Pili : Radovi koji se bave kontroverznim temama, a posebno temom Jasenovca, i to još poslijeratnog, izazvali su sablazan kod onih povjesničara koji se kreću u sigurnim i utabanim stazama, ali i podršku onih koji su za otvaranje novih pitanja i novih tema te razbijanje raznih tabua. Samo to da je rad na portalu hrvatskih znanstvenih časopisa 'Hrvatski pregledalo' gotovo 2400 osoba, te da ga je preuzelo više od tisuću u njihovim govorima o interesu za tu temu. Na web portalu Academia.edu rad je preuzelo preko 500 osoba, a on se tako može naći i na nekim drugim web stranicama. Ima li se u vidu da je knjiga 'Jasenovac: logori – istraživanja' rasprodana u 1000 primjeraka, bez neke osobite promidžbe, marketinga i prodajne mreže, te da dosta dobro ide i prodaja drugog izdanja, govori da interes za takve teme postoji. Svaki rad je podložan kritici i ona je poželjna, ali je važno da bude argumentirana i potvrđena izvornim arhivskim dokumentima, a ne da potiče stvaranje novih mitologema zasnovanih na prijamima kojekavih svjedoka koji su važniji od izvornih dokumenata. Stoga se pojedinci, u nedostatku bilo kakvih znanstvenih argumenata, razmeću u pojmom revizionizma koji u Hrvatskoj izaziva sveopću histeriju, posebice među pojedincima povjesničarima i njihovim podupirateljima među kojima su mnogi koji kruh zaraduju upravo na ovakav način. Odmicanje od utabanih staza postavljenih agitpropovskim pamfletima desetljećima prije našeg rođenja njima predstavlja opasnost iz osobnih razloga i zbog toga im je neprihvatljiv svaki oblik civiliziranog dijaloga te objektivnog razmišljanja i istraživanja. Veoma često oni uopće ne čitaju ono što mi jesmo napisali, već uporno ponavljaju ono što oni misle da bismo mi, na njihovo oduševljenje, trebali reći. Štoviše, oni idu korak dalje pa brane bilo kakvo istraživanje poslijeratnog logora u Jasenovcu iako smo u našem radu već predložili ili neke dokumente s imenima žrtava.

Prema Kaznenom zakonu RH navedeno je da će se kaznom do tri godine zatvora kazniti onaj koji "javno odobrava, poriče ili znatno umanjuje kazneno djelo genocida, zločina agresije, zločina protiv čovječnosti ili ratnog zločina". Stoga bismo zapitali one koji negiraju postojanje poslijeratnog logora u Jasenovcu žele li doista poricati zločine protiv čovječnosti koji su se ondje dogodili nakon svibnja 1945., pa bismo zato još jednom ponoviti da se podaci o žrtvama koje imamo temelje na službenim dokumentima jugoslavenskih vlasti, a ne na svjedočanstvima i sekundarnim izvorima.

Nedavno je dr. sc. Ivo Banac govoreći o poslijeratnom Jasenovcu izjavio "kako film i novine nisu najbolji medij za povijesne rasprave, nešto što mnogi borci protiv povijesnog revizionizma često zaboravljaju". Ja bih rekao ne samo da zaboravljaju, nego to tako namjerno i ciljano čine. Ako je to rekao dr. sc. Ivo Banac koji u svojoj knjizi koristi jedan dokument i nekoliko referencija, što možemo očekivati od Blanki i ja koji koristimo više od 70 dokumenata na preko 80 stranica? A ovo je tek početak.

-Budu li ste doktorandica na izuzetno cijenjenom Sveučilištu Warwick, možete li nam reći i postoji li u inozemstvu interes za hrvatsku povijest i Jasenovac?

Matković : O Jasenovcu i hrvatskoj povijesti općenito na stranim sveučilištima još se uvijek jako malo zna. Na prvoj godini studija na Warwicku sudjelovala sam na konferenciji koju je organizirao Odsjek za povijest, a kojoj su nazočili studenti i profesori s Odsjeka za povijest te drugi istraživači. U svojoj

prezentaciji osvrnula sam se na metodološke i druge probleme prilikom istraživanja demografskih gubitaka nakon Drugog svjetskog rata na području bivše Jugoslavije. U prezentaciji je spomenut i Jasenovac i to na primjeru Andrije Rogoši a iz Dugopolja o kojemu smo dr.sc don Josip Đuki i ja pisali u Dugopoljskom žrtvoslovu iz 2011. Prema sudskim spisima iz 1957. pronađena imena u fondu Narodnog odbora općine Solin u Državnom arhivu u Splitu, Rogoši je bio redarstvenik NDH. Navodno su ga uhitili Nijemci u Zagrebu 1943. i odveli u logor nakon čega mu se gubi trag. Ista osoba nalazi se na popisu žrtava Spomen područja Jasenovac gdje piše da je navodno ubijen u Jasenovcu 1945. prilikom čega se SP Jasenovac poziva na tzv. Projekt Dotršina kojeg je tadašnji arhiv u Zagrebu organizirao tijekom 1980-ih. Prema navodima voditelja projekta Josipa Kolanovića u Arhivskom vjesniku 1996., prilikom rada na tom projektu analizirani su svi 'relevantni' arhivski izvori, odnosno preko sedam tisuća kutija arhivskog gradiva. Taj broj možda zvuči pompozno, no, uzevši u obzir količinu gradiva u svim hrvatskim arhivima, on je ustvari zanemariv. I iako su pregledani svi 'relevantni' izvori, o čemu to ipak nije bio slučaj s dokumentima NO općine Solin iz 1957. Rogoši i njegovo ime još se uvijek nalazi na popisu žrtava na web stranici SP Jasenovac iako je zaposlenicima te ustanove već punih pet godina dostupan podatak o sudskom spisu iz 1957. O ovome sam govorila na toj konferenciji i to je bio jedini trenutak koji je u ovoj dvorani izazvao smijeh. Nakon prezentacije većina pitanja odnosila se upravo na činjenicu kako je moguće da jedna javna institucija u potpunosti ignorira nove znanstvene dokaze. Pitali su me je li to zaista tako ili se ja šalim. Rekoh, kamo sreće da se šalim. Ovdje želim reći da je upravo jedna takva prezentacija kojom se novootkrivenim dokumentima mijenja jedan detalj u povijesti dočeka s najviše interesa. Nitko se nije zgražao, padao u nesvijest, niti je nastupila bilo kakva masovna histerija kao što se to događalo u Hrvatskoj.

Povijesni arhiv Blanka Matković i Stipo Pili - reagiranje na istup novinara Ivica Đikića

-Kakvo je bilo reagiranje vaših profesora na vaš znanstveni pristup ovoj problematici?

Matković : Iste godine sam pred komisijom Odsjeka branila jedno poglavlje moje dizertacije, i to upravo ono s osvrtom na Dugopolje i Jasenovac što je ovdje preduvjet za nastavak studija. Ispitivači su bili dr. David Anderson koji je doktorirao na Sveučilištu u Cambridgeu te kao stručnjak za nasilje, sukobe i ratno zločin predavao na Oxfordu, Cambridgeu i u Londonu, te dr. Christopher Read koji je doktorirao na London School of Economics (LSE) i autor je brojnih knjiga o komunizmu u Rusiji. Obojica su u izvješću napisali da su bili impresionirani količinom arhivskih dokumenata koje koristim u radu. U listopadu 2015. obranila sam na Warwicku dizertaciju pod naslovom 'Masovni zločini i kršenja ljudskih prava počinjena od strane komunističkog režima nad hrvatskim građanima u Hrvatskoj i Sloveniji 1944. i 1945.' Mentor mi je bio Dr Christoph Mickel koji je rad prvenstveno usmjeren na slične slučajeve u drugim zemljama istočne Europe i suočavanje s tom prošlošću. Tom prilikom ispitivači su bili Dr Daniel Branch, pročelnik Odsjeka za povijest na Warwicku, čovjek koji je doktorirao na Oxfordu i odradio postdoktorski studij na Yaleu, te Dr Alexander Korb, koji je doktorirao na Sveučilištu Humboldt u Berlinu i koji je ravnatelj istraživačkog Centra za holokaust i genocid Stanley Burton na Sveučilištu u Leicesteru. Dizertaciju sam obranila bez ikakvih naknadnih ispravaka, što je u Ujedinjenom Kraljevstvu rijetkost, a obojica ispitivača ocijenila su moj rad najboljim ocjenama. Prilikom obrane rada naročito ih je zanimalo pitanje Jasenovca i nije bilo nikakvog snebivanja nad pitanjima koje sam ja otvoreno postavila o problemu broja žrtava kao ni nad dokazima o postojanju poslijeratnog logora Jasenovac o čemu sam tako i pisala.

-Da li je u inozemstvu, bilo od političara ili kolega povijesničara, vaš rad kritiziran kao 'revizionistički'?

Matković : U uvodu moje dizertacije citirala sam poznatog američkog povijesničara Jamesa M. McPhersona koji je rekao je da je revizionizam životna snaga povijesne znanosti. Povijest je kontinuirani dijalog između sadašnjosti i prošlosti, a interpretacije prošlosti podliježu promjenama u skladu s novim dokazima. Prema McPhersonu, beskrajna potraga povijesničara za razumijevanjem prošlosti, odnosno revizionizam, jest ono što povijest čini vitalnom i svrhovitom, a bez povijesničara revizionista koji se bave istraživanjem novih izvora i postavljaju nova pitanja, ostali bismo zatočeni u zamkama stereotipa. Nitko od spomenutih stručnjaka nije u tome vidio bilo kakav problem. Ja sam prvenstveno homo sapiens, što po definiciji znači umni čovjek. Rodila sam se s mozgom da ga koristim, da kritički razmišljam, postavljam pitanja, otkrivam svijet oko sebe i donosim vlastite zaključke. To je osnovno ljudsko pravo koje mi nitko

ne može oduzeti. Onaj tko se želi držati pamfleta napisanih prije 70 godina i koji želi gutati sve što mu se servira neka slobodno tako radi, no moj put je jasan. U prošlosti su revizioniste nazivali hereticima i spaljivali su na loma i jer su tvrdili da se Zemlja okreće oko Sunca. Da u našoj povijesti nije bilo znatizeljnih i hrabrih koji su se usudili izaći iz postojećih okvira i istraživati svijet oko sebe, mi bismo još uvijek živjeli u pećinama i u uvjerenju da se bolesti liječe istjerivanjem zlih duhova. Za razliku od Hrvatske i obližnjih zemalja, u svijetu se ovakvo razmišljanje potiče, a na Warwicku redovito nagrađuje. Napredak se shvaća kao posljedica te gladi za novim spoznajama koja podrazumijeva poštivanje etičkih normi, ali nije ograničena neobjektivnim mitomanstvom i političkim ambicijama koji izmišljenim revizionizmom s negativnim predznakom ustvari prikrivaju vlastiti negacionizam. Ono što se u Hrvatskoj sustavno podmeće kao 'revizionizam', ovdje nazivamo 'doprinos znanju' (engleski: contribution to knowledge) i osnovni je preduvjet za uspješnu obranu MPhil i doktorske dizertacije. A što se politički radi ovdje, ovdje bi bilo nepojmljivo da se oni uopće miješaju u znanstvene teorije i otkrića, a kamoli da ih usmjeravaju vlastitim dogmama i partijskim proglašima.

-Jeste li se u vašim istraživanjima bavili ratnim logorom Jasenovac i jeste li došli do bilo kakvih zaključaka o broju žrtava tog logora?

Matković : Naš stav po pitanju bilo kakvih brojki je jasan od početka. Ne bavimo se nikakvim licitacijama ili procjenama jer nam to nije ni cilj. Jedino što se sa sigurnošću može reći jest da su na prostoru logora Jasenovac i Donje Gradine iskopani ostaci 725 osoba. Treba reći i to da su tadašnja istraživanja zaustavljena i nikad nisu dovršena. Prema tome ni u kom slučaju ne govorimo o ukupnom broju žrtava ili posmrtnih ostataka, već samo i isključivo o broju žrtava koje su ekshumirane. Također smatramo da su daljnja istraživanja i ekshumacije apsolutno neophodni jer bez njih teško možemo postići i daljnji napredak u istraživanju ove problematike. Moj stav je da konačan broj ratnih i poratnih žrtava u Jasenovcu nikada neće biti poznat, no sustavnim interdisciplinarnim istraživanjima moguće je doći do materijalnih i pisanih dokaza za barem većini broj žrtava. Na pojedine dokumente o ratnom Jasenovcu nailazili smo tijekom našeg rada, no s obzirom da smo imali obveze i prema Hrvatskom državnom arhivu zbog njihovog projekta, jednostavno nismo imali više vremena baviti se ovom problematikom. U više navrata odlazili smo u Jasenovac i druga mjesta i ondje razgovarali s još uvijek živućim svjedocima, među kojima je bilo i onih koji su bili pripadnici partizanskih postrojbi i OZN-e. U Slavoniji smo također razgovarali s obitelji kod koje su 1942. bile smještene izbjeglice s Kozare, a koje su prošle kroz logor Jasenovac, o čemu također u svojim radovima govori Igor Vukelić. Navode te obitelji uspješno smo potvrditi dokumentima koje smo pronašli u Hrvatskom državnom arhivu. Također smo razgovarali i s nekim bivšim logorašima, među kojima su bili i oni koji su odvedeni na rad u Njemačku. Njihove izjave i podatke koje smo pronašli u arhivskom gradivu međusobno smo uspoređivali, a ja sam u više navrata razgovarala i s pokojnim Dinkom Šakićem.

-Planirate li u skorije vrijeme objaviti rezultate i tih istraživanja?

Matković : Zasad nismo objavili niti jedan znanstveni rad o ratnom Jasenovcu jer upravo zbog osjetljivosti teme želimo doći do još većeg broja dokumenata. Prije deset godina, kada sam tek započela s ovim projektom, pronašla sam jedan dokument o Jasenovcu koji bi mogao baciti novo svjetlo i na ukupan broj žrtava ratnog logora, no riječ je o veoma složenoj analizi tog dokumenta kojeg također moramo usporediti s brojnim drugim izvorima. Dakle, taj posao je prilično opširan i još uvijek u tijeku, no moguće je da ćemo moći govoriti o konkretnijim brojkama nakon što on bude završen. U svakom slučaju, moj je stav da istraživanju jasenovačkih žrtava treba pristupiti na isti način na koji smo dr.sc. don Josip Đukić i ja pristupili Dugopoljskom žrtvoslovu kada smo iznijeli sve podatke o žrtvama do kojih smo došli, a naročito one koji su bili kontradiktorni, i to bez ikakvih naših intervencija i interpretacija. Na primjer, ako imamo dokument iz 1957. u kojemu se navodi da je Andrija Rogošić bio hrvatski redarstvenik kojeg su 1943. uhitili Nijemci u Zagrebu i odveli u logor (nije se ime ne navodi) nakon čega mu se gubi trag, te ako imamo podatke iz Projekta Dotršina prema kojemu je ista osoba navodno ubijena u Jasenovcu 1945., onda to treba jasno reći, a ne prihvatiti drugu verziju jer je ona politički prihvatljivija. To je apsolutno nepošteno prema čovjeku koji je izgubio život. Njegova smrt nije naše leno!

Koliko je dosada žrtava ratnog logora Jasenovac utvrđeno forenzičkim istraživanjima?

Pilić : Kao što je Blanka spomenula, naša znanstvena saznanja o točnom broju ratnih i poratnih žrtava kreću se trenutno na 725 sigurno utvrđenih, odnosno ekshumiranih i iskopanih žrtava. Ovdje naglašavamo

povjesničari su stručnjaci za financijske malverzacije, psihijatri su stručnjaci za politiku, kirurzi su stručnjaci za ustavno pravo, a menadžeri iz velikih korporacija su stručnjaci za sve probleme države i jezik jedva da govore. U ovoj tragičnoj priči i Ministarstvo znanosti spava svoj najdublji san dosada, a na pitanja novinara o Jasenovcu povjesničari zaposleni u državnim institucijama, unatoč činjenici da stručnjaci za problematiku nisu, ne usude se barem izreći to da sloboda znanstvenog istraživanja uvijek i svugdje mora biti poštovana, a javni prostor mora biti područje civiliziranog dijaloga i polemike svih onih koji mogu pridonijeti novim spoznajama.

I dok znanstvenici šute ili se povremeno jave kad im treba, hrvatska znanosti sustavno se truje dogmama onih kojima je misao ostala zacementirana desetljećima prije našeg rođenja. Takva praksa podcjenjivanja intelektualne publike i javnosti odraz je mentalnog sklopa oligarhije koja se drži na čela da narod ne treba znati što je dobro za njega jer 'srećom' imamo tu manjinu da u naše ime misli, zaključuje i šopa nas njihovim idejama. Oni su homo sapiens, a svima ostalima je dovoljno da budu svedeni na homo erectus, šutke idu na posao, plaćaju poreze i doma gledaju Big brother. Mi smo samo statistički podatak koji je tu da popuni birališta i proračunske rupe baš kao što su sve ratne i poratne jasenovačke žrtve tu da manjini olakšaju predizbornu promidžbu.

-Da li ste dobili odgovor iz Ministarstva znanosti?

Matković : Do ovog trenutka Ministarstvo se još nije probudilo, a ignorirali su i naš dopis od 18. travnja kojim smo ih upozorili da naše zajedničko istraživanje ne podliježe samo hrvatskim zakonima na temelju kojih imamo pravo na slobodu istraživanja bez ikakvih pritisaka i prijetnji. S obzirom da sam ja službeno istraživač sa stranog sveučilišta, na moj rad odnose se i posebne regulative koje postoje na svim britanskim sveučilištima, a vezane su uz etiku u radu i sigurnost istraživača. U situaciji masovne histerije i medijskog linča kojima smo sustavno izloženi i u kojoj određeni pojedinci i političari pozivaju na naše ušutkavanje, pak i zatvaranje, teško je govoriti o bilo kojoj sigurnosti. Zbog toga sam o ovome dužna obavijestiti sveučilište koje će odlučiti o daljnjim mjerama. Osim toga, također ćemo se obratiti i institucijama Europske unije. U svakom slučaju, radi se o veoma negativnoj reklami za politički režim u Hrvatskoj, no radi dobrobiti istraživanja naše povijesti i istraživača koji se ovakvim temama bave, ja ću uraditi ono što je potrebno. Uostalom, režim nije isto što i država, pa je stoga sramota samo njihova.

-Hrvatski sabor je već 2006. godine, kao svojevrsni odjek Rezolucije 1481, donio vlastitu deklaraciju o osudi zločina počinjenih tijekom totalitarnog komunističkog poretka u Hrvatskoj 1945.-1990. Međutim, od tada do danas ljevičari se otvoreno suprotstavljaju odjecima Rezolucije 1481. U posljednje vrijeme, djelovanje sukladno spomenutoj rezoluciji etiketiraju kao fašizaciju Hrvatske. Kako pojasniti domaćoj i međunarodnoj javnosti o čemu je riječ?

Pilić : Rekao bih da je Deklaracija o osudi zločina počinjenih tijekom totalitarnog komunističkog poretka u Hrvatskoj od 1945.-1990. koju je donio Hrvatski sabor donesena na pritisak Europske Unije, jer je iste godine prije toga donesena Rezolucija Vijeća Europe broj 1481 o potrebi međunarodne osude zločina totalitarnih komunističkih režima. Tako smo još jednom pokazali svoju nesposobnost da svoje probleme rješavamo u svojoj kući i izmeću sebe. No, to svakako nije slučajno već je dio šutnje ne samo medija, nego dobro i interesno umreženih političkih struktura koje su taj obrazac nametnule tijekom polustoljetnog komunističkog sustava i na tim temeljima nastavljaju svoju vladavinu Hrvatskom. Na isti način kako su više od pola stoljeća prešućivani komunistički zločini to se događa i danas. Pa se tako događa da nam glavne obavještajce hapse druge države i 'provode pravdu' nad njima, umjesto da smo to sami učinili. Josip Perković primjer je nefunkcioniranja pravnog sustava ove zemlje. Mi smo zapravo još uvijek duboko u komunizmu i otključujemo 'velikog vođu' ili 'partiju' da ona sve to riješi. Demokratski sustav pored prava također traži on nas obveze i odgovornost, te inicijativu, poduzimljivost, preuzimanje svojih obveza i služenje drugima. Prvo živima, ali i mrtvima, jer samo preko poštivanja spokoja njihove smrti možemo graditi budućnost. Zahvalnost žrtvama totalitarističkog komunističkog sustava ne može i ne smije ugrožavati i omalovažavati bilo koje žrtve Drugog svjetskog rata, ali i svih ratova, jer ne smijemo zaboraviti ni Prvi svjetski rat, a ni Domovinski obrambeni rat. Mi smo prešutili i još prešućujemo žrtve tih ratova i još ni jednom od njih nismo pristupili iskreno. Bez toga je teško očekivati napredak i sve one božanske i ljudske vrednote o kojima tako rado pričamo, ali ih ne živimo.

-Smatrate li da su daljnja istraživanja ratnog i poslijeratnog logora Jasenovac neophodna? Postoji li u današnjoj Hrvatskoj dovoljno političke volje da političke strukture stvore normalne uvjete u

kojima ce se botani ari baviti botanikom, fizi ari fizikom, a povjesni ari istraživanjem povijesnih injenica?

Matkovi : Postojanje poslijeratnog logora objavljeni dokumenti su već potvrdili, no daljnja istraživanja su neophodna radi istovog niza pitanja koja i dalje ostaju bez odgovora. Nakon objavljivanja našeg rada pronađeni su novi podaci o ovoj problematici i više detalje zasad ne možemo otkrivati s obzirom da je istraživanje još u tijeku. No, da bi došlo do značajnijeg pomaka u službenoj historiografiji, onoj kojom smo sustavno šopani kroz dnevnu politiku i javni angažman samoproglšenih povjesničara, potrebna je prvenstveno dobra volja većeg broja institucija. U ovom trenutku takve volje ima otprilike koliko je bilo 1945. 15. siječnja 2015. poslali smo dopis SP Jasenovac i Ministarstvu kulture kojim smo ih obavijestili o rezultatima našeg rada i dokumentima na koje se pozivamo. Od SP Jasenovac zatražili smo da nadopune podatke na svojoj web stranici novim podacima i to u svrhu istinitog obavještanja hrvatske i strane javnosti. Među tim podacima su i oni o najmanje dvije osobe koje su u Jasenovcu likvidirane nakon svibnja 1945., a koje se nalaze na popisu žrtava ratnog logora Jasenovac. Nitko nam nije odgovorio pa smo se potkraj svibnja 2015. obratili i Uredu predsjednice RH koja je savjetnica upravo ravnateljica SP Jasenovac. Dopis smo ponovili 16. listopada 2015., no odgovora i dalje nije bilo. Stoga je novi dopis poslan 26. siječnja 2016. Ministarstvu kulture i Zlatku Hasanbegoviću. Odgovor nismo dobili niti ga očekujemo. Po svemu sudeći, Runjaninova 2 je zadnja linija obrane jasenovaca kog mi tražimo.

-Što je potrebno uraditi da se stvore potrebni preduvjeti za takva istraživanja?

Matkovi : Daljnja istraživanja svakako su moguća jer dokumenta i još uvijek živih svjedoka ima, no za njih su potrebni već i timovi istraživača, vrijeme i novac. Dosadašnja istraživanja proveli smo samostalno snoseći i sve troškove sami i uz povremenu pomoć privatnih osoba (uglavnom rodbine i prijatelja) koji su nam pomogli. No, tako se ne mogu provesti antropološka i forenzična istraživanja zbog toga što je neophodna volja državnih institucija. Osim toga potrebno je konačno priznati određene pogreške u radu SP Jasenovac i ispraviti netočne podatke koji su sustavno guraju kao 'istina' jer broj žrtava o čemu ne smije ni u ludilu pasti ispod 80 tisuća. U ovom trenutku nemoguće je nadati se bilo kakvim pozitivnim pomacima s obzirom da je ravnateljica SP Jasenovac izjavila da je ministar kulture ocijenio rad SP Jasenovac pozitivno. Da stvar bude tragičnija Slavko Goldstein je u nedavnom intervjuu izjavio da je išao na sastanak s ministrom kulture rekavši mu da je došao iz bojazni da će ministar 'intervencijom u Jasenovcu ondje pokvariti atmosferu uklanjanjem sadašnjih profesionalno sposobnih i dobrih kustosa i postavljanjem onih koji su drukčije ideološki nastrojeni'. Ovom rečenicom Goldstein je priznao da se u jednoj javnoj instituciji zapošljavaju oni koji su ovako ili onako 'ideološki nastrojeni', pa eto, on ne želi one koji razmišljaju drugačije. Neobično je da se u jednoj 'demokratskoj' zemlji nitko nije osvrnuo na ovu izjavu kojom jedan običan građanin od ministra traži da krši zakon u državi u kojoj je zakonom zabranjena diskriminacija na osnovi političkog ili drugog uvjerenja. O čemu je da Hrvatska još nije napustila doba kada su se na funkcije postavljali podobni poslušnici.

-Jesu li objektivna i politikom neopterećena znanstvena istraživanja uopće moguća?

Matkovi : Da su politikom neopterećena istraživanja doista moguća pokazao je rad na knjizi Dugopoljski žrtvoslov. Istraživanje smo proveli dr. sc. don Josip Đukić i ja između srpnja 2010. i svibnja 2011. koristili smo pritom svo dostupno arhivsko gradivo za taj dio Dalmacije. Tadašnjem načelniku općine Dugopolje Zlatku Ževrnji postavili smo samo jedan uvjet, a taj je bio da će naš rad biti potpuno neovisan i da se u njega nitko iz lokalnih i drugih vlasti neće miješati. Ževrnja nas je u tome potpuno podržao, a općina Dugopolje pružila je logističku podršku, kontaktirala obitelji stradalih i od njih zatražila dopuštenje za korištenje osobnih podataka te mještanima omogućila uvid u novootkrivene podatke prije tiskanja knjige i dostavljanje eventualnih nadopuna. Žrtvoslov je tiskan u lipnju 2011. i primjerci knjige podijeljeni su mještanima. U našem radu nije bilo razdvajanja na 'pobjednike' i 'porožene', 'crvene' i 'crne' i slično. Uza sva imena navedeni su svi podaci do kojih smo uspjeli doći, uključujući i one o vojnim postrojbama. Naša je jedina namjera bila da Dugopoljke i Dugopoljci čuju istinu o svojim žrtvama rata i poražena. Istraživanju su prethodile intervencije Saveza antifašističkih boraca, bivšeg predsjednika Republike Stjepana Mesića i tadašnjeg predsjednika Ive Josipovića koji su se snažno odupirali postavljanju novog spomenika žrtvama Drugog svjetskog rata i poražena u Dugopolju. Na prethodnom spomeniku postavljenim 1971. nalazila su se imena 209 žrtava, od kojih je 77 pripadnika partizanskih postrojbi i 132 civila. Tijekom istraživanja ustanovili smo da je na tom spomeniku nedostajalo čak 17 pripadnika partizanskih postrojbi i 51 civilna osoba stradala od gladi, bombardiranja, etnika, te

pripadnika ustaških, talijanskih i njemačkih postrojbi, ali naravno i svi oni ubijeni od strane komunističkih vlasti. Prikupili smo podatke za ukupno 445 žrtava. Ivo Josipović u svom je dopisu od 11. kolovoza 2010. opet ini Dugopolje istaknuo da bi premještanje postojećih spomen-ploče iz 1971. značilo 'umanjivanje zasluga žrtava fašizma'. No, nakon objavljivanja žrtvoslova, nitko se nije oglasio i obrazložio jesu li brisanjem iz povijesti 17 poginulih partizana i 51 civila također umanjene zasluge žrtava fašizma i to upravo od strane ondašnjih jugoslavenskih vlasti.

Završit će riječi ima mog koautora dr.sc. don Josipa Đukića koji je u predgovoru knjige tada napisao: 'Željanam je da ova i sve budu u knjige potaknu i druge istraživače, kako bi se mogla utvrditi istina i o drugim mjestima, istina ni u ovom uvjetovana, oslobođena od političkih i partijskih manipulacija, površnih novinarskih zamagljivanja, beskorisnih uličnih prepucavanja, ali i od 'historiografskih' tekstova od po službenoj dužnosti određeni i dobro plaćeni 'povjesničari'.

Razgovarao: Damir Šimi

10 Comments

Ivan Supetar

Srbi su za ono što su učinili na tlu nekoliko bivših Jugoslavija zaslužili još barem 3-4 Jasenovca, koji je bio samo odgovor na njihova zlodjela i zasluge (povjesničari konačno trebaju istinu iznijeti na vidjelo). I da je onaj Jasenovac bio daleko produktivniji, ne bi se dogodila 1991. Pitajte Muslimane i Albance misle li isto tako? A sada drečete nad onime od prije 75 godina, zaboravljaju i što su radili njihovi etnici pod Dražom Mihajlovićem u sklopu Hitlerove vojske, samo da se zaboravi upravo što je ta ogavna stoka uradila od 1991-1995 na tlu cijele SFRJ. I oni se danas opet ponose sa svojim koljačima Draže dok im etnički vojskovođe sjede u parlamentu i vladi a pijani Šešelj lamentira po ulicama. Ma gaziti ih treba bez milosti kad god i gdje god je prilika sve dok se ne osvijeste...

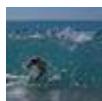
[Like](#) · [Reply](#) · 6 · [Apr 22, 2016 4:43pm](#)

Ivan Zigrovic

Danas su se u Jasenovcu okupili posrani denuncijanti Hrvatske, slijednici balkanskog mesara Tita, kojima još samo nosevi vire iznad dreka kumrove koga ljudoždera. Predvodili su ih posrani denuncijant Stevan, sin udbaškog krvoloka Tovariša Jose i posrani denuncijant Jovo Josipović, sin šefa komunističkog zatvorskog sustava Anteja kojeg od suđenja može spasiti zakašnjeli dolazak sotone. Ova dva veleizdajnika, u pratnji crvene kmerofašističke bulumente predvođene Zorangutanom i par istaknutih komunističkih špicla nisu ni svjesni da je utapanje u dreku svojih ideoloških i bioloških predaka samo pitanje vremena.

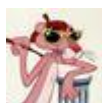
[Like](#) · [Reply](#) · 2 · [Apr 25, 2016 10:32am](#)

Zdenko Vuki · [Munich, Germany](#)

Odlina i vrlo poučan intervju! Za edukaciju većini povjesničara i političara!

[Like](#) · [Reply](#) · 4 · [Apr 22, 2016 9:09pm](#)

Blanka M. Matkovic · [PhD Candidate/Researcher at University of Warwick](#)

Intervju je pročitao drug Josipović, bivši predsjednik, koji se sino oglasio emailom i napisao da ja ovdje ističem da mi nismo ustvari objavili niti jedan rad o Jasenovcu (nije primijetio ono "ratnom"), da o dokazima priamo, ali ih ne pokazujemo, a on bi ih htio vidjeti razmotriti. Neobično je to kako političari i partijaši poput njega čitaju intervju tamo negdje nakon sredine i uredno preskoče sve što im se ne sviđa. Nakon mog žestokog odgovora, zapitao se onako pijanistički: "Pa zašto se vi žestite?" Pa nemam pojma zašto. Možda zato jer nas ima i u domovini i u pećalbi koji pasemo travu, a istovremeno hranimo one koji

naše kune stavljaju u džep dok pljuju po nama im otvore usta. S obzirom da je napisao da je spreman razmotriti dokaze (valjda nam treba njegov blagoslov!), rekoh mu da se zajedno sa starim Goldsteinom i Natašom Jovi i dokotura na javno su eljavanje

[Like](#) · [Reply](#) · 12 · Apr 23, 2016 11:00am

[Rino ST](#)

Aha, on e razmotriti dokaze i procijeniti jesu li pravovaljani. Možda ih preda srpskom veleposlaniku, kao i ina e.

[Like](#) · [Reply](#) · 3 · Apr 23, 2016 12:23pm

[Blanka M. Matkovic](#) · PhD Candidate/Researcher at [University of Warwick](#)

Rino ST Ja sam mu ve odgovorila da nema on što razmotriti jer su prošla vremena kad je Partija morala blagosloviti sve i svašta. Rekoh mu i to da digne cijenjenu pozadinu od klavira i put pod noge tamo do arhiva sjest i itat. A na napad o mojoj "znanstvenosti", odgovorih mu da o njegovoj "znanstvenosti" najbolje govori injenica da u javnosti trkelja o revizionizmu protiv kojega se treba boriti, a u privatnim emailovima priznaje da dokaze na koje se ti revizionisti pozivaju nije ni vidio. Neobi an neki pravnik... Pa što taj zaboga podu ava na fakultetu?

[Like](#) · [Reply](#) · 8 · Apr 23, 2016 3:00pm

[Show 7 more replies in this thread](#)

[Nikola Nikolic](#) · [Bregenz](#)

njihov je najve i problem kad se spomenu žrtve poslije 45.jer su pripisani i hr.vojska koja je tamo ubijena poslije 45. a za te sve žrtve je tito dobio odštetu pa sto je vise osoba nabrojeno dobio je ve u odštetu,,, kako bilo ali su višestruko objavili brojku

[Like](#) · [Reply](#) · Apr 22, 2016 9:41pm

[Marijo Baricic](#) · [Genova, Italy](#)

Ve ina takozvani jasenova ki žrtava nije nikad bila u Jasenovcu niti znala za njegovo postojanje, nesretni su izgubili živote u drugim okolnostima od Norveške do Egipta. Primjer je brat Slavena Letice koji je umra u izgnanstvu u Egiptu i mještani iz njegovog sela koje su likvidirali partizani, a zlo in pripisali ustašama u Jasenovcu.

[Like](#) · [Reply](#) · 2 · Apr 22, 2016 10:16pm

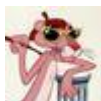
[Miljenko Denona](#)

Blanka M.,nema Bledi Zmijolovac elementarne ljudske hrabrosti suo iti se s materijalnim dokazima i arhivskim dokumentima koji raskrinkavaju partizansko-komunisti ku i velikosrpsko- etni ku mitomaniju koja nije ništa drugo nego nekrofilno ideološko s jedne i rasisti ko protuhrvatsko mentalno profiterstvo s druge strane. Doti ni moralni higijeni ar i same ustaške zmije pokušava "uloviti" tek sa sigurne udaljenosti Jeruzalema i Beograda!

U ostalom zašto biste se Vi s njime koji je pravnik uop e su eljavali oko povijesno prijepornih pitanja?! Bilo bi puno svrsishodnije (a i zbog "perja" koje bi neminovno izletjelo iz, još uvijek vrsto opšivenih partijskih "znanstvenih" jastuka i puno atraktivnije!) kad bi Vama, Pili u, Vuki u i Razumu pa i Jur evi u, na HRT-u (koji ne e postati istinski ideološki neovisan sve dok se ne "ražaluje" svih 40 urednika i novinara koje je svojedobno instalirala tvrtka Radman&Raki unlimited) kad bi, dakle HRT vama navedenim hrv. Povjesni arima omogu io su eljavanje s povjesni arskom nedonoš adi odnjihanoj u partijskim "znanstvenim" inkubatorima Jakovinom, Klasi em, Markovinom i Pericom.Koliko je nova

"domoljubna" hrvatska vlast usmjerena prema zaštiti vitalnih nacionalnih interesa pa i na području znanosti i kulture pokazuje i (moja osobna) pesimističnu procjenu da ćemo se (do) tog mogućeg sueljavanja još nekad ekati.

[Like](#) · [Reply](#) · 3 · [Apr 23, 2016 6:57pm](#)

[Blanka M. Matkovic](#) · PhD Candidate/Researcher at [University of Warwick](#)

Pa zato mu ja i reko da nema on što razmatrati dokaze u znanosti u koju se ne razumije, ali mu tako er reko da lijepo on organizira su eljavanje i dovede ove svoje pulene, pa ćemo se brzopotezno obra unati sa svima. Lakše mi je tako nego ovako jedan po jedan. Što se Jakovine ti e, na njega smo navalili sino s dva udarca, ali on za to još ne zna. Saznat e uskoro.

[Like](#) · [Reply](#) · 4 · [Apr 23, 2016 9:20pm](#)

[Mate Knezovi](#) · [Zagreba ko sveu ilište](#)

Pratim duže vrijeme rad Pili a, Matkovi i dr. Uistinu se radi o nevjerojatnom u inku. To samo istinski zaljubljenici u istinu, domovinu i znanost mogu napraviti. Bez sredstava, bez podrške institucija, uz unaprijed znan napad komunisti ko-svesrpske i etni ko-jugoslavenske aždaje. ak i kolege povjesni ari, kojima je znano da je istinito ono što pišu, kukavi ki šute. Dapa e, još se drže antihrvatske dogme. Hvala vam.

[Like](#) · [Reply](#) · 3 · [Apr 23, 2016 11:49pm](#)

[Miljenko Denona](#)

Gospodine M.Knezovi , jako dugo vremena ve (zapravo desetlje ima) pratim zbivanja na hrv. politi koj i kulturalnoj, rje ju-društvenoj sceni. Radi se uistinu o katastrofalnom, da ne kažem tragi nom u inku. To samo istinski egocentrični, tašti monomani, samozaljubljeni narcisi i oholi grandomani od hrvatske politike mogu u initi. Hrvatski je narod obezglavljen, njegove su ga, prvenstveno politi ke elite izdale! Hrvatski narod NEMA Hrvatsku, a pitanje je jeli je zapravo ikada imao (možda i jest onih nekoliko dana "ponosa i slave" opijen pobjedni kom Olujom). Hrvatske elite pripremaju ovih dana jeftinu rasprodaju hrv. strateških resursa vlasnicima državnog i javnog duga. Što vlasnici hrv. duga zajedno s hrv. "elitom" planiraju u initi s nama Hrvatima (smještaj u rezervate ili raseljavanje po svijetu) bumo uskoro vidli." ak i kolege povjesni ari, kojima je znano da je istinito ono što pišu, kukavi ki šute." Ta re enica klju na je tvrdnja Vašeg komentara! ak i Vaši kolege politi ari i vo e minornih stran ica, nominalno suverenisti ke orijentacije kukavi ki šute na svima o itu pripremu rasprodaje Hrvatske!

Vašu trezvenu rač lambu hrv. politi kih prilika pa i razboritu artikulaciju mogućih rješenja krucijalnih hrvatskih problema zamijetio sam u nekoliko Vaših intervjuja.

Tim više ne mogu objasniti a kamo li opravdati, ne samo Vašu nego i drugih suverenisti kih i krš ansko-demokratskih lidera, neoprostivu politi ku sljepo u u jalovom ustrajavanju na atomizaciji svoje politi ke snage a time i utjecaja na politi ke odnose u državi. Ne shva am kako Vam nije razvidno da jedino ujedinjenjem Vaše Obiteljske stranke s Marki kinim UIO-m te ve inskim dijelom lanstva bivšeg HRAST-a koje nije otišlo za Il i em (pa i okupljanjem i drugih, još politi ki neorganiziranih patriotskih "silnica") u jednu jaku i vrstu, neucijenjivu i nepotkupljivu KRŠ ANSKO-DEMOKRATSKU stranku MOŽE promijeniti "odnos snaga" na hrv. politi koj sceni. Transideološki, svjetonazorski heterogen projekt MOST-a pokazao se kao potpun politi ki promašaj (makar je u po etku pobudio velike nade) a njihov diletantizam izaziva zgražanje.

Hrvatskoj konzervativnoj i tradicionalnoj katoli koj ve ini potrebna je na krš anskoj etici i moralu, na krš anskoj antropologiji utemeljena politi ka stranka koja e se sa svojih 15-20 % sigurnih mandata mo i nametnuti svjetonazorski heterogenim HDZ-ovim narodnjacima kao neupitni moralni i, u politi kom smislu, suverenisti ki KOREKTIV koji e kona no potaknuti moralno i politi ko OZDRAVLJENJE hrv.

društva i dovršiti izgradnju SIGURNE I TRAJNE KU E hrvatske države na dobrobit hrvatske politike nacije!

[Like](#) · [Reply](#) · 2 · Apr 25, 2016 1:32am

Ivan Brdar

Glavni srbijanski motiv za sotonizaciju Hrvata a posebno ustaša je porobljavanje i prisvajanje hrvatske zemlje i svih njenih resursa i bogatstava. To rade prora unato, studiozno, planski i programirano od 19. stolje a do danas. Posebno od Garašanina, Moljevi a, Karadjordjevica, preko Rankovica, Tita pa do Nikoli a, Sešelja, Vu i a i compagnona.

Lazovi i prevaranti, manipulatori neprestance vicu: Držite lopova! Tako to rade ti naši susjedi Srbijanci. A to je višekratno potvrdio i ideolog, velikan srpstva Dobrica Cosic rekavši da je najve a vrlina Srba - laz. Sto se ti e izraza ustaša, etnik i partizan - koliko sam pro itao na vise mjesta - sve tri imenice imaju otprilike isto zna enje. Ustaša se oduvijek upotrebljava u Hrvatskoj/BiH, etnik u Srbiji/BiH a partizan od jugoslavena i komunista u cijeloj bivšoj državi i sire. Zna enja su: rebel, ustanik, pobunjenik protiv vlasti koja je tla ila ili tlaci narod u pojedinim državama ili narodnim zajednicama.

Pa sto je sporno ako su se ustaše digli protiv terora, ubojstava i plja ke u bivšoj kraljevsko-fašisti koj Jugoslaviji? Druga je stvar sto su im kasnije pobjednici natovarili na ledja sve zlo ine i grijeha svijeta od kojih se ni 5% nije dogodilo.

Mi bi znaci i danas trebali bezpogovorno prihva ati grozomorne laži komunista, jugoslavena i Srbijanaca o milijunskim žrtvama Srba za NDH, kako bi nas zauvijek držali u ropstvu i uvijek nanovo mogli krenuti u novi rat, osve uju i svoje mrtve.

Prema saznanjima savezne komisije bivše države nije pronadjeno ni 500 mrtvih ostataka u Jasenovcu, U Jadovnom nije pronadjen nijedan kostur a oni tvrde da ih je bilo preko 30.000. Sve su to pamfleti i ogromne laži kojima se želi zacementirati srpske i jugokomunisti ke laži.

Time se želi dovesti Hrvatsku u bezizglednu kolonijalnu situaciju u kojoj ce sve morati izvršavati sto joj naredi sadašnja i budu a etni ka vlada iz Beograda i prirepce njeni iz Hrvatske koji su takodjer zlo udni etnici predvodjeni Pupovcem i družbom, kao i njihovi nalogodavci na elu sa Šešeljom, Nikoli em, Vu i em i compagnonima.

Hrabri ljudi Hrvati su se i u bivšoj državi takvim postupcima suprotstavljali, na elu sa pok predsjednikom Tudjmanom. Ima se dojam da današnji hrvatski politiki/politi arke u velikoj ve ini ne zastupaju hrvatske interese i hrvatski narod. Kukavna je to sorta ljudi, preplašena i bojažljiva odbrusiti neprijatelju sto ga ide i reci istinu. Neka se onda bave drugim poslovima a ne politikom. [Like](#) · [Reply](#) · 3 · Apr 24, 2016 12:14pm

Bojana Štimac · [Pravni Fakultet](#)

Svaka ast!

[Like](#) · [Reply](#) · [Apr 25, 2016 4:30pm](#)

Tomislav Broz

vidim sažeto ste to vi sve ispisali ali re i u vam nisam povjesni ar ali volim povijest iz zabave odmara mi živce sakupili ste velite tone materijala ali iz ovo vašeg pisanja ne vidim i dokaze za vaše tvrdnje lako je pisati teško je istinu i dokazati ali re i u vam da tapkate u tami daleko ste zaglibili a ne možete naprijed evo vam natuknice TITO je dao naredbu da se preživjeli etnici potkraj rata radi mira sa srbima preobuku u partizanske uniforme te da se pošalju u hrvatsku upravu u jasenovac kao likvidatori hrvatskih ustaša koji su poslani od strane amera u zagreb a bili su zarobljen...[See More](#)

[Like](#) · [Reply](#) · [Apr 25, 2016 10:00pm](#)

Blanka M. Matkovic · [PhD Candidate/Researcher at University of Warwick](#)

Ovo je intervju. Ne mislite li da bi prije govora o dokazima vi ustvari trebali pročitati naš rad koji je na internetu već godinu i po dana dostupan BESPLATNO, dakle ne trebate za njega ništa platiti? Čitam ovih dana puno onih koji svašta komentiraju, a ništa nisu ni pročitali. Zar vam razlika između u intervjuu i izvornog znanstvenog rada u časopisu nije poznata??? Dakle, lijepo pročitati rad, zabilježiti sebi na papir fondove i signature na koje se pozivamo, zatim otići u arhiv, naručiti arhivsko gradivo i lijepo pročitati dokumente i eto ga. Mi smo u Sisku kopali u arhivu godinu i po dana dok nismo pronašli prvi dokument o Jasenovcu. Nitko tko se želi uvjeriti u naše tvrdnje ne treba raditi toliko dugo. Fondove znate, signature imate, gradivo naručite, dokumente čitajte, pa me onda ne čete pitati gdje su u INTERVJU dokazi

[Like](#) · [Reply](#) · 1 · Apr 26, 2016 5:56pm

[Anjelko Kaunko](#) · [Gospic](#)

Sjajnooooo... - bravissima Blanka! Prenosim link u novi post na Don Blogu! Pozdrav i blagoslov!

[Like](#) · [Reply](#) · [May 3, 2016 9:56am](#)

[Facebook Comments Plugin](#)